

Doktor Honoris Causa AGH 2000 – Papież Jan Paweł II

Ważnym elementem tradycji Akademii Górniczo-Hutniczej jest honorowanie osób szczególnie zasłużonym dla nauki i techniki lub dla uczelni. Takim wyróżnieniem jest Doktorat Honoris Causa (łac. dla zaszczytu) – honorowy tytuł naukowy nadawany przez uczelnię osobom szczególnie zasłużonym dla nauki i kultury. Nadawany jest zazwyczaj osobom o wysokim statusie społecznym i naukowym. Tytuł Doktora Honoris Causa AGH nadawany jest wybitnym uczonym, twórcom oraz innym osobom związanym z akademią. Po raz pierwszy tytuł ten nadano w 1923 roku i do chwili obecnej nadano ich 102. Jednakże siedemdziesiąty ósmy z kolei – nadany w 2000 roku – jest wyjątkowy, został on przyznany Papieżowi Janowi Pawłowi II, osobie, która z racji pełnionego urzędu, z reguły nie przyjmuje świeckich godności. Robiąc ten wyjątek Ojciec Święty zaszczycił nie tylko naszą uczelnię, ale także podkreślił znaczenie nauk technicznych w królestwie nauki. Wyjątkowa była też uroczystość nadania tytułu, chyba po raz pierwszy odbywająca się w Watykanie.

Pragnę przypomnieć kilka faktów, świadczących o kontaktach Akademii z Ojcem Świętym w Watykanie. A były one zarówno instytucjonalne i prywatne.

Na początku pontyfikatu Jan Paweł II, w trakcie swojej I Pielgrzymki do Ojczyzny, 8 czerwca 1979 roku podczas spotkania z profesorami uczelni Krakowa oraz przedstawicielami kultury, sztuki i nauki na Skałce w swojej homilii nawiązał do naszej uczelni:

„Dzisiaj żyjemy w epoce ogromnego narastania zainteresowań i zapotrzebowań techniki. Kraków także stał się wielkim ośrodkiem techniki już w okresie międzywojennym, z chwilą gdy tu powstała Akademia Górniczo-Hutnicza”.

W maju 1991 roku prof. Stanisław Mitkowski – jako prorektor AGH i jednocześnie przewodniczący Komisji Rewizyjnej Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność” – i dr Julian Kwiek, dyrektor Instytutu Nauk Społecznych AGH, uczestniczyli w pielgrzymce Małopolskiej Solidarności do Rzymu. Dnia 29 maja wzięli udział we mszy św. w prywatnej kaplicy Ojca Świętego, a następnie zostali przyjęci na prywatnej audiencji. Wręczyli Mu wtedy, przekazany przez Rektora AGH prof. Jana Janowskiego, medal wybitny z okazji 70-lecia uczelni. Gdy następnego dnia zwiedzali ekspozycję pamiątek wręczanych przez Polaków Papieżowi, zobaczyli tam już wcześniej wręczone podobne medale, w kilku wer-

foto. Arturo Mari

sjach kolorystycznych. Świadczyło to o tym, że przedstawiciele AGH już wcześniej bywali w Watykanie.

Drugim ważnym wydarzeniem była I Pielgrzymka – w okresie 17–28 września 1994 roku – delegacji Senatu AGH do Rzymu z okazji 75-lecia Uczelni. Uczestniczyło w niej około 50 osób, pod przewodnictwem Rektora AGH prof. Mirosława Handke. Pierwsze spotkanie z Ojcem Świętym odbyło się 21 września, podczas śródowej audiencji generalnej. Papież przechodząc obok uczelnianej grupy zatrzymał się na chwilę i wymienił słowa powitania z rektorem i stojącymi najbliżej członkami delegacji. Zaskakujące było to, że Ojciec Święty zrezygnował ze zwyczajowego streszczenia w języku polskim swojej homilii i zwró-

cił się do delegacji z serdecznymi słowami pozdrowienia z okazji jubileuszu AGH. Również w najbliższą niedzielę udało się spotkać z Papieżem. Tym razem w Castel Gandolfo, po mszy św. o 7.00 rano. Ojciec Święty podszedł do wszystkich uczestników, z każdym zamieniając kilka słów.

Kolejnym ważnym wydarzeniem we wzajemnych kontaktach było posiedzenie Senatu AGH w dniu 7 października 1998 roku, na którym przyjęte zostało przesłanie do Ojca Świętego, z okazji XX-lecia pontyfikatu, zawierające prośbę o uczynienie Świętej Królowej Jadwigi patronką jednoczącej się Europy oraz zaproszenie Jego Świątobliwości do odwiedzenia uczelni w roku jubileuszowym 80-lecia. Uchwała ta została przekazana papieżowi podczas

fot. ZS

audiencji prywatnej 18 listopada 1998 roku przez delegację, której przewodniczył Rektor AGH prof. Ryszard Tadeusiewicz. Zaproszenie zostało przyjęte. Podczas kolejnej wizyty w Ojczyźnie, 17 czerwca 1999 roku Ojciec Święty przybył przed gmach główny AGH, na spotkanie z jej pracownikami i studentami w trakcie, którego poświęcił orestaurowaną figurę św. Barbary oraz sztandar Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. W tym też okresie powstał pomysł złożenia daru dla Jego Świątobliwości, w postaci kielicha mszalnego, który został ufundowany przez społeczność AGH. Naczynie liturgiczne powleczone zostało trzykrotnie 24-karatowym złotem. Kielich został wręczony w czasie mszy św. na krakowskich Błoniach w dniu 15 czerwca 1999 roku, jako jeden z kilkunastu darów ołtarza. Do skózanego etui zawierającego dar, dołączono informację o następującej treści: „Kielich jest darem dla Jego Świątobliwości Ojca Świętego Jana Pawła II od społeczności Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie w roku Jubileuszu 80-lecia uczelni”. Kielich został wręczony w czasie mszy św. na krakowskich Błoniach 15 czerwca 1999 roku przez Pawła Sulińskiego. Kielich został wykonany w pracowni brązowniczej Jerzego Batki według projektu artysty plastyka Stanisława Mrówki. Całość prac nadzorował i złocenia wykonał Zbigniew Łopatka. Pożyczany kielich wykonano ze srebra z Zagłębia Lubińskiego. Ozdobiony jest naturalnymi kamieniami: zielonymi amazonitami i czarnymi obsydianami oraz czerwonymi syntetycznymi rubinami. Kolory te stanowią barwy Akademii Górniczo-Hutniczej. Medaliony na kielichu przedstawiają św. Jadwigę Królową, św. Barbarę, św. Franciszka i herb AGH.

Druga Pielgrzymka AGH do Rzymu odbyła się w dniach 14–28 września 1997 roku, a we wrześniu 1999 roku, z okazji 80-lecia Uczelni – III Pielgrzymka pracowników AGH. Termin pielgrzymki – połowa września 1999 roku – został ustalony w listopadzie poprzedniego roku, kiedy to

w Watykanie Ojciec Święty przyjął delegację AGH z Rektorem AGH prof. R. Tadeusiewiczem na czele. Pielgrzymka, która miała być elementem obchodów jubileuszu 80-lecia uczelni stała się również wyrazem podziękowania Janowi Pawłowi II za chwilę, jakie nam ofiarował. 13 września. Pielgrzymi dotarli do Rzymu i na śródowną audiencję generalną, z grupą uroczystości odzianych w akademickie togi profesorów, udali się na Plac św. Piotra. Trzeba dodać, że wszystko było starannie zorganizowane i przygotowane. Po wygłoszeniu katechezy do wiernych, na koniec Papież zwrócił się do przedstawicieli AGH: „Serdecznie witam profesorów, pracowników i władze Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Wasza uczelnia wraz z innymi szkołami wyższymi Krakowa tworzy wielkie środowisko akademickie miasta, z którym nadal czuję się bardzo związany. Chętnie też wracam pamięcią do naszego krótkiego spotkania przed gmachem AGH podczas ostatniej mojej pielgrzymki do Ojczyzny i cieszę się, że do takiego spotkania doszło. Wiem, że bardzo o nie zabiegaliście. Było ono potrzebne. Dziś pragnę wam podziękować za waszą życz-

liwość. Na osiemdziesięciolecie istnienia Akademii życzę, aby była zawsze żywym centrum rozwoju myśli technicznej i kształcenia kompetentnych kadr. Niech wasza patronka św. Barbara, wyprasza wam potrzebne łaski. Z serca błogosławie”. Pątnicy odpowiedzieli trzykrotnym Szczęść Boże. Po zakończeniu audiencji udało się spotkać osobiście z Papieżem, ale zostały wypuszczone tylko osoby w togach. Jeszcze w sobotę, 18 września, pielgrzymi mieli możliwość spotkania z Ojcem Świętym. Wtedy też przekazali album przedstawiający historię figury św. Barbary na gmachu AGH i dokumentujący jej poświęcenie przez papieża w czerwcu 1999 roku. Wówczas też zaistniała możliwość wykonania wspólnych zdjęć.

Powyższa pielgrzymka nie była pierwszym ani ostatnim tego roku spotkaniem środowiska AGH z Ojcem Świętym. W sierpniu przebywała w Rzymie grupa pracowników uczelni, a jej powitanie przez Papieża w czasie audiencji generalnej odnotował dziennik *L'Osservatore Romano* z dnia 26.08.1999.

Tydzień przed III pielgrzymką do Rzymu przybyła grupa zorganizowana przez Stowarzyszenie Wychowanków AGH. Słowa, które do niej skierował Jan Paweł II, zamieścił *L'Osservatore Romano* w dniu 9.09.1999 i wreszcie 16 października wśród pielgrzymów Archidiecezji Krakowskiej, którzy udali się do Watykanu, aby podziękować za czerwcowe odwiedziny, znaleźli się przedstawiciele AGH w osobach profesorów: Rektora AGH prof. R. Tadeusiewicza, Janusza Kowala i Stanisława Mitkowskiego.

Okazywana wielokrotnie życzliwość i sympatia Ojca Świętego dla AGH ośmieliła władze do zwrócenia się w 1999 roku zapytaniem: „Czy Jego Świątobliwość przyjąłby doktorat honoris causa naszej uczelni?” Po uzyskaniu aprobaty, urucho-

fot. ZS

miono procedurę nadania doktoratu. Senat AGH 2 lutego 2000 roku, przez aklamację, nadał Janowi Pawłowi II tytuł doktora honoris causa AGH w uznaniu ogromnych zasług w dziele głoszenia miłości i ładu moralnego we wszystkich dziedzinach ludzkiej egzystencji, a szczególnie w budowaniu etycznych fundamentów rozwoju techniki i technologii.

W dniach 31 marca–9 kwietnia 2000 roku odbyła się IV Pielgrzymka do Rzymu, w trakcie której uroczystość wręczono Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II Doktorat Honoris Causa AGH. Delegacja Senatu liczyła 33 osoby, a w grupie pielgrzymkowej było ok. 250 osób. Sama uroczystość odbyła się 3 kwietnia 2000 roku w Sali Konsystorskiej i miała charakter uroczystego posiedzenia Senatu AGH. Po laudacji, wygłoszonej przez Rektora AGH prof. Ryszarda Tadeusiewicza, nastąpiło wręczenie dyplomu doktora honorowego podpisanego przez rektora i dziekanów wszystkich wydziałów AGH. Na lewe ramię Ojca Świętego Rektor AGH nałożył epitogium – szarfę w barwach uczelni z herbem i gronostajami, stanowiące zewnętrzny symbol Doktora Honoris Causa naszej uczelni. Wręczono również spiżową plakietkę, specjalnie wykonanej na tę uroczystość przez pracowników Wydziału Odlewnictwa. Jej bogata symbolika przedstawia na awersie, w tle otwartych drzwi widoczną postać Ojca Świętego. Napis na awersie i wizerunek ogłasza: „Nadanie Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II tytuł Doktora Honoris Causa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie AD 2000.” W górnej części plakietki znajdują się herby – papieski i akademii. Na rewersie została upamiętniona wizyta Papieża w AGH. W dolnej lewej części widoczny jest fronton gmachu głównego AGH z figurą św. Barbary. Po przemówieniu Papieża nastąpiło zamknięcie oficjalnej części ceremonii i zaistniała możliwość osobistego spotkania z Ojcem Świętym. Podczas tej uroczystości akademii otrzymała od Papieża niezwykle dar – Jego portret wykonany techniką majolikową. Dar ten obecnie zawieszony jest przed aulą w pawilonie A-0. Traktujemy Ojca Świętego jak inżyniera świata, inżyniera dusz ludzkich – mówił Rektor AGH prof. R. Tadeusiewicz.

Kolejne pielgrzymki odbyły się: V Pielgrzymka 19–29 września 2004 roku a VI Pielgrzymka 28 kwietnia – 7 maja 2006 roku.

6 kwietnia 2005 roku zwołano Senat Żałobny AGH, Rektor prof. R. Tadeusiewicz wygłosił pożegnanie Ojca Świętego, a cała społeczność oddała Mu hold. Spontanicznie w dobie po śmierci Jana Pawła II, na miasteczku studenckim AGH w Krakowie pojawiły się krzyże pamięci, utworzone z rozświetlonych okien czterech akademików. Krzyże, mające upamiętnić

zmarłego Ojca Świętego, były doskonałe widoczne z pobliskiej trasy E-4, robiły niesamowite wrażenie. Jan Paweł II wielokrotnie podczas swych pielgrzymek przejeżdżał właśnie tędy, obok miasteczka studenckiego. W oknach innych budynków miasteczka studenckiego rozbłysły tysiące świateł. W ten sposób chciano zaznaczyć pamięć o Ojcu Świętym.

Od 2006 roku Społeczność Akademicka AGH organizuje Dni Papieskie

7 listopada 2008 w holu pawilonu A-0 uroczystość odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą 30 rocznicy wyboru kardynała Wojtyły na Papieża. Odsłonięcia dokonali: obecny Rektor AGH prof. Antoni Tajduś oraz były Rektor AGH prof. Ryszard Tadeusiewicz. Tablicę poświęcił ksiądz prałat Andrzej Waksmański. Tablicę zaprojektował i wykonał artysta rzeźbiarz Michał Bartkiewicz. Przedstawia ona postać Jana Pawła II na tle gmachu głównego AGH. Znajduje się tam też sentencja „Labore creata, labori et scientiae servio” (Z pracy powstałam, pracy i nauce służę), która jest dewizą naszej uczelni oraz informacja o Papieżu Doktorze Honoris Causa AGH. Uroczystość ta zakończyła obchody Dni Papieskich w AGH.

Równie wymownym dowodem związków akademii z Papieżem są wydawnictwa książkowe dr. Jana Galarowicza, które poświęcone są Jego nauce i działalności. Książka *Wstuchując się w głos sumienia* będąca komentarzem do Encykliki Jana Pawła II *Veritatis Splendor* wydana w 1997 roku, a zadedykowana Papieżowi, została opublikowana jako wydawnictwo specjalne AGH dla uczczenia wizyty Jana Pawła II w Krakowie, w dniach 7–8 czerwca 1997 roku.

Na stronie internetowej AGH w części „Historia i tradycja” znajdują się informacje

na temat historii i tradycji AGH. Ważnym elementem tradycji AGH są tytuły nadawane osobom szczególnie zasłużonym dla nauki i techniki lub dla uczelni. AGH wyróżnia następującymi tytułami: Profesora Honorowego, Zasłużonego dla AGH, Konsula Honorowego AGH. Znajdą się tam informacje na temat osób, którym ten tytuł nadała Akademia Górniczo-Hutnicza oraz pracowników naszej uczelni, którym ten tytuł nadano. Znajdują się tam materiały związane z Doktoratem Honoris Causa dla Jana Pawła II.

Materiały i informacje związane z doktoratami Honoris Causa AGH znajdują się również w Bibliotece Głównej AGH. Wśród baz danych tworzonych w Bibliotece znajduje się baza DHC – Doktorzy Honoris Causa AGH. Jest to baza biograficzna zawierająca biogramy doktorów z podaniem źródeł na podstawie, których zostały one przygotowane. Ponadto posiadamy również druki okolicznościowe związane z wręczeniem doktoratu.

Obecnie w Bibliotece Głównej prezentowana jest wystawa, przygotowana przez Oddział Informacji Naukowej, przedstawiająca historię doktoratów AGH. Znalazły się tam wydawnictwa książkowe i czasopiśma, uchwały senatu nadające tytuł oraz druki okolicznościowe. Droga część wystawy poświęcona jest doktorowi z 2000 roku – Papieżowi Janowi Pawłowi II. W tym wypadku prezentowane są również fotografie prywatne.

Ekspozycję „Doktor Honoris Causa 2000 – Jan Paweł II” można oglądać w holu na 1 piętrze (przed Czytelnią Główną) w godzinach otwarcia Biblioteki Głównej.

Hieronim Sieński

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej

